

Nummer 78 - 11 augustus 2025

- [Nieuwe Entomologische Tabel: Plooi vleugelwespen](#)
- [Nationale Wespentelling](#)
- [This Side of Paradise 2025: ticketprijzen verlaagd](#)
- [Ongewervelden in de pers](#)
- [Ongewervelden op Nature Today](#)
- [Biblio: Nederlandse Faunistische Mededelingen 65](#)
- [Biblio: Branchiopoda van zoete en zwak brakke oppervlaktewateren in Nederland](#)
- [Biblio: Handboek Motten](#)
- [Biblio: Insect Conservation](#)
- [Biblio: Micro ladybirds of Britain and Ireland](#)
- [Biblio: Field Guide to the Grasshoppers of Great Britain and Ireland](#)
- [Faunistiek: Oostelijke stroming brengt nieuwe nachtvliners](#)
- [Faunistiek: Gooise heidevelden van wereldbelang voor bandpalpmotten](#)
- [Agenda](#)
- [Van de redactie](#)

Entomologische Tabel: Plooi vleugelwespen

In de nieuwe Entomologische Tabel van Jan Smit en Wim Klein zijn alle 59 Nederlandse soorten plooi vleugelwespen opgenomen. Deze groep omvat de bekende sociale wespen, zoals de hoornaars, limonadewespen en veldwespen, maar ook de vele solitaire soorten.

Behalve de 59 Nederlandse soorten staan er ook nog 13 soorten uit het nabije buitenland in de tabel. Per soort is een bespreking opgenomen en voor de Nederlandse soorten een verspreidingskaart.

Het boekje is prachtig geïllustreerd met foto's van onder meer Albert de Wilde, Tim Faasen en Pieter van Breugel. De serie wordt uitgegeven door EIS Kenniscentrum Insecten, Nederlandse Entomologische Vereniging en Naturalis Biodiversity Center.

Donateurs Plus van EIS en leden van de NEV krijgen hun exemplaar deze week toegestuurd. Andere belangstellenden kunnen het boekje voor € 15,- bestellen via [de webshop](#). Het is natuurlijk ook mogelijk om donateur te worden, via [dit formulier](#).

Smit, J. & W. Klein 2025
De Nederlandse plooi vleugelwespen (Hymenoptera: Vespidae)
Entomologische Tabel 16: 1-176

[top](#)

Nationale Wespentelling

Jaarlijks organiseert de Wespentichting de Nationale Wespentelling. Iedereen in Nederland is uitgenodigd om mee te doen. Want wespen tellen ook mee!

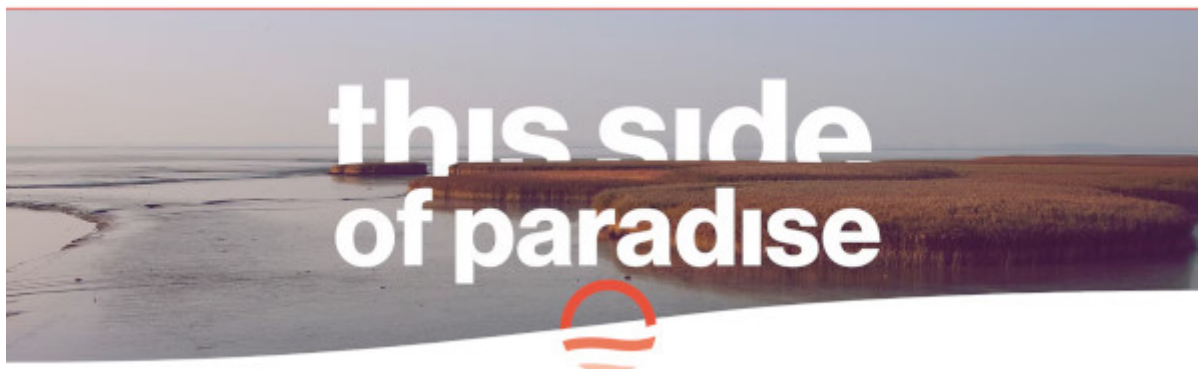
De Nationale Wespentelling is van zaterdag 16 tot en met zondag 24 augustus 2025. Je mag meerdere dagen een telling doen, als je die telling liefst wel op verschillende plekken doet.

Meedoen? Kies ergens een plek uit en ga 30 minuten goed kijken wat je allemaal ziet. Probeer een gevarieerd gebied te zoeken waar ook veel struiken en bomen in de buurt staan. 30 minuten voorbij? Voer je resultaten in op het formulier.

Meer informatie en het formulier zijn te vinden op wespenstichting.nl.

[top](#)

This Side of Paradise

5-7 september 2025 / De Biotoop / Haren (Gr.)

De ticketprijzen voor This Side of Paradise 2025 zijn verlaagd!

Een weekend lang kan je genieten van inhoudelijke lezingen gecombineerd met workshops, excursies, muziek en meer. Het programma is bijna compleet. Meer dan 50 inspirerende sprekers, een volledig kinderprogramma, tal van workshops overdag én 's nachts, plus excursies naar prachtige natuurgebieden. Daarnaast zorgen we ook voor festival vibes met live muziek, goed eten, een documentaire vertoning en creatieve workshops.

De lezingen en workshops staan in het teken van de laatste ontwikkelingen op het gebied van veldwerk binnen de biologie en ecologie in Nederland. Denk aan onderzoek op het gebied van vogeltrek, rewilding, herstel van de Waddenzee en zelfs een uitstapje naar het ecologisch werk in Caribisch Nederland.

Er is ook ruimte voor ontspanning en vermaak. Zo is er op de zaterdagmiddag en in de avond live muziek. Marit Nygård en de Medemensen zullen een live-concert geven en in de late uurtjes zal DJ Judith, resident van De Biotoop, draaien in het souterrain. Op de zaterdagmiddag is er naast de workshops een pop-up stand van Veldshop.nl en kan je even bijkomen van alle opgedane kennis door een korte film te kijken in één van de zalen. Daarnaast is er een chef-kok die op de zaterdagavond een heerlijk culinair hoogstandje op tafel zet.

Veel meer informatie is te vinden op [de website van This Side of Paradise](#).

[top](#)

Ongewervelden in de pers

Wachten op landelijke aanpak mediterrane draaigatje

Nederlandse gemeenten worstelen al jaren met deze Zuid-Europese mierensoort.

Het artikel uit de Binnenlands Bestuur van dinsdag 17 juni is [hier](#) te lezen.

De Amerikaanse rivierkreeft rukt op. Hoe stoppen we deze invasieve exoot?

Steeds vaker lees je in de media over de negatieve effecten van rode Amerikaanse rivierkreeften op biodiversiteit en waterkwaliteit. Deze zoetwaterkreeften horen niet thuis in Nederland, maar zijn de afgelopen jaren aan een ware opmars bezig. Hoe staat het met de bestrijding van deze ongewenste nieuwkomer? Wie is verantwoordelijk voor de strijd tegen de kreeften, en hoe zou je dat aan moeten pakken? In een serie van drie artikelen proberen we deze vragen te beantwoorden. In deze laatste aflevering inventariseren we de mogelijkheden om de aantallen rivierkreeften in Nederlandse wateren onder controle te krijgen.

Het artikel uit de Leidenaar van woensdag 18 juni is [hier](#) te lezen.

Schelpen

Op de Nederlandse stranden liggen veel soorten schelpen. Grote, kleine, ronde puntige, witte, roze, oranje. Ben je in een ander land op het strand geweest dan vond je misschien wel hele andere schelpen. Nizar leert wat een schelp eigenlijk is en gaat op zoek naar schelpen op het strand. Want wat leren schelpen je over wat er in de zee zit? In de sketch mist een meisje haar vakantieliefde, dan ontvangt ze een bijzondere schelp die een beetje troost biedt.

Het tv-fragment uit de uitzending van Klokhuis van donderdag 26 juni is [hier](#) te bekijken.

Bomen volledig bedekt met spinsels: dit is niet de eikenprocessierups!

Het ziet er spookachtig uit: bomen die volledig door spinselmotrupsen zijn ingekapseld. De rupsen beschermen zichzelf met een wit huishoudfolie-achtig spinsel, waardoor ze vrijwel ongestoord een hele boom of struik kaal kunnen vreten. "Het ziet er heftig uit, maar de boom of struik komt er eigenlijk altijd weer bovenop", aldus nachtvlinderkenner Rik Wever van de Vlinderstichting in Vroege Vogels.

De radio-fragmenten uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 29 juni is [hier](#) te beluisteren.

Libel in de knel

De aanwezigheid van libellen geeft een goede indicatie van de waterkwaliteit in een gebied. Hoewel Nederland een echt waterland is en libellen juist in waterrijke gebieden voorkomen, gaat het al jaren niet goed met libel. Kortgeleden maakte het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bekend dat er ruim een kwart minder libellen zijn dan in 2008. Gardien Bos, projectleider bij de Vlinderstichting, vertelt er meer over.

De radio-fragmenten uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 29 juni is [hier](#) te beluisteren (vanaf 1:04:35 en 2:04:35).

Dode stranddieren blijken bron van leven

Dood hoort bij het leven, maar niet echt meer bij ons in de natuur. Vaak worden karkassen namelijk weggehaald, zeker op het strand. Al jaren zet ARK Rewilding Nederland zich met verschillende organisaties in om dode dieren een plek te geven in de natuur. Sinds kort doen ze dat ook hier, op het strand bij Oranjestad, met dode zeedieren.

Het tv-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 29 juni is [hier](#) te bekijken.

Eddy Zoëy zoekt nieuwe kever: "vers dood hout liet 'm van Slovenië naar Doorn opschuiven"

In een tijd waarin we weten dat in de afgelopen 30 jaar driekwart van alle insecten verdwenen is, duikt er toch af en toe ook iets nieuws op. Neem nu de vermiljoenkever. Deze felrode kever is gek op vers dood hout, en dat is er veel meer dan vroeger omdat we dat niet meer meteen opruimen. Hij duikt nu op in onze regio. Samen met insectenkenner Rick Buesink zoekt Eddy dit opvallende exemplaar in de bossen bij Doorn.

Het radio-fragment uit de uitzending van RTV Utrecht van maandag 30 juni is [hier](#) te beluisteren.

Kniptorren van de Benelux in kaart gebracht

In de immense insectenwereld zijn er nog een hoop insectensoorten die in ons land nog niet in kaart zijn gebracht. Zo weten we ook nog lang niet alles over kniptorren (Elateridae). Welke soort leeft waar en hoe herken je eentje? Om deze kever, die trouwens geen tor is, nauwkeurig in kaart te brengen, is Kenniscentrum Insecten EIS (sic!) dit jaar begonnen met een heus kniptorrenproject. Het doel daarvan is om kennis te verspreiden over de manier waarop je een kniptor herkent en daarnaast een database samen te stellen met verspreidingsgegevens van alle kniptorsoorten in de Benelux.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 20 juli is [hier](#) te beluisteren.

Stadsecoloog Floris spot nieuwe bijensoort, Utrecht telt er nu 150

De stad Utrecht telt nu officieel 150 verschillende soorten wilde bijen. Stadsecoloog Floris Brekelmans zoekt elk jaar in de heggensrankplant naar een speciale bij en deze zomer was het eindelijk raak. "In Utrecht is hij heel zeldzaam."

Het tv-fragment uit de uitzending van RTV Utrecht van donderdag 24 juli is [hier](#) te bekijken.

Meer ruimte voor wilde bijen

Hoe vergroot je als gemeente je biodiversiteit? Een van de manieren is om wilde bijen te monitoren. Meer dan vijftig gemeentes werken samen met Beegrateful om hun gemeenschap zo 'wilde bij' vriendelijk mogelijk te maken. Verslaggever Merlijn Schneiders reist naar Uden, een van de gemeentes waar de wilde bij woonruimte genoeg vindt.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 27 juli is [hier](#) te beluisteren (vanaf 1:19:10).

Boomkrekels in Nederland

Met z'n zwele getjirp laat de boomkrekkel steeds meer delen van Nederland zomers aanvoelen. Sinds de eerste waarneming in 2004 breidt hij langzaam maar zeker z'n verspreidingsgebied uit in Nederland. Geluidenman en krekkelkenner Baudewijn Odé staat met verslaggever Gert Elbertsen midden in een boomkrekkelkoor.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 27 juli is [hier](#) te beluisteren (vanaf 2:09:08).

Slankpootvliegen

Ik weet niet of u iemand kent die de hele dag aan slankpootvliegen denkt, maar Marc Pollet staat ermee op en gaat er mee naar bed. Al 38 jaar is hij verslingerd aan deze rijke en diverse vliegenfamilie. Hij neemt verslaggever Gert Elbertsen mee naar een goed slankpootvliegengebied in Zeeuws-Vlaanderen.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 3 augustus is [hier](#) te beluisteren (vanaf 1:08:48).

Op zoek naar het Insect van het Jaar: de zorgzame harkwesp

In april dit jaar werd de harkwesp verkozen tot Insect van het Jaar 2025. De wesp werd de winnaar van de vijf genomineerde insecten en kreeg maar liefst 46% van alle stemmen. Het doel van de verkiezing is om insecten en hun belang op een positieve manier onder de aandacht te brengen. Dat werkt, want insectendeskundigen Aglaia Bouma en Jan Wieringa van Naturalis en de andere organisatoren merken dat de verkiezing steeds populairder wordt. Tijdens een excursie op de Waalsdorpervlakte gaan de deskundigen op zoek naar het zorgzame insect.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 10 augustus is [hier](#) te beluisteren.

Unieke natuur door militair verleden

De Groote Heide bij Venlo is niet je gemiddelde heidegebied. Bijna twee eeuwen lang is het een militair oefenterrein geweest en tijdens de Tweede Wereldoorlog hadden de nazi's er een groot militair vliegveld. En dat zie je vandaag de dag nog steeds terug in de planten en dieren die er voorkomen. Bijvoorbeeld de zadelsprinkhaan. Hij was ooit uitgestorven op de Groote Heide, maar is vorig jaar uitgezet.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 10 augustus is [hier](#) te beluisteren.

Biodiverse buurttuin moet beachvolleybalveld worden

In zes jaar tijd toverde een grote groep vrijwilligers een oud sportterrein in het Haarlemse Schalkwijk om in een biodiverse buurttuin. Ondanks de enorme hoeveelheid -soms zelfs bijzondere- insecten die in de tuin zijn gevonden, zet de gemeente nu toch het plan door om er een parkeerterrein en een beachvolleybalveld overheen te leggen. Is er nog hoop?

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 10 augustus is [hier](#) te beluisteren.

[top](#)

Ongewervelden op Nature Today

Voedselbos Haarzuilens goed voor de insectenstand

Vaak wordt gedacht dat we goed weten dat voedselbossen goed zijn voor de biodiversiteit. Er blijkt echter nauwelijks onderzoek naar te zijn gedaan. Om inzicht te krijgen in de biodiversiteit in voedselbos Haarzuilens en de veranderingen daarin, zijn vier jaar lang aantallen insecten gemonitord met malaisevallen. Er werden 5,5 keer meer insecten gevonden in het voedselbos dan in het referentiegebied.

Lees [hier](#) het bericht.

De glans van dode dieren in de natuur

De grote weerschijnvlinder, een van de meest mysterieuze vlinders van Europa, is bezig aan een opmerkelijke opmars in Nederland en België. De vlinder is de afgelopen jaren steeds meer te zien en vliegt nu volop. Waar de natuur 'natuurlijker' wordt, reageert de grote weerschijnvlinder opmerkelijk goed. Het vaker laten liggen van dode dieren lijkt bij te dragen aan het succes.

Lees [hier](#) het bericht.

Graslandvlinders blijven achteruitgaan

Het is hoogzomer in Europa, voor veel mensen een moment om de natuur in te trekken. Maar ze zien daarbij steeds minder vlinders. En niet alleen in Nederland, maar in de hele Europese Unie. Vooral de soorten van bloemrijke graslanden hebben het moeilijk.

Lees [hier](#) het bericht.

Verdwenen zweefvlieg gesignaleerd in Horsterwold

In 2012 was hij voor het laatst gezien in Nederland: de zwartharmelkzweefvlieg. Maar afgelopen voorjaar is hij voor het tweede jaar op rij weer gezien in het Horsterwold in Flevoland. "Met het ouder worden van de bossen hier, zien we meer soorten die daarvan profiteren", zegt Eric Roeland, ecooloog bij Staatsbosbeheer.

Lees [hier](#) het bericht.

Schitterende schaarse naaktslak op graten

Een van de mooiste zeedieren uit ons land werd dit voorjaar na vele jaren eindelijk weer aangetroffen in de Oosterschelde. Een uniek en prachtig dier op een onverwachte plaats.

Lees [hier](#) het bericht.

Basiskwaliteit Natuur: nu ook meetsoorten voor multifunctionele bossen

Basiskwaliteit Natuur staat in de belangstelling. Het doel is ervoor te zorgen dat juist buiten natuurgebieden de 'gewone soorten' algemeen blijven of dat weer worden. Na het landelijk gebied en de bebouwde kom is nu voor multifunctionele bossen - waar ook houtproductie en recreatie een rol kunnen spelen - een soortenlijst vastgesteld om in die bossen met Basiskwaliteit Natuur aan de slag te gaan.

Lees [hier](#) het bericht.

Het is weer sprinkhanentijd!

In de zomer worden de meeste sprinkhanen volwassen. We kunnen weer genieten van de grote groene sabelsprinkhaan, ratelaar en het knopspruitje, maar de afgelopen jaren hebben we ook diverse nieuwkomers mogen verwelkomen. Inmiddels hebben onder meer de boomkrekel, grote spitskop en rozevleugel vaste voet aan de grond gekregen. Wie weet welke nieuwe sprinkhanensoorten we dit jaar mogen verwelkomen?

Lees [hier](#) het bericht.

Sleutels tot succes voor kokerjuffers en brede geelgerande waterroofkever

Kokerjuffers blijken een duidelijke voorkeur te hebben voor berkenblad als voedsel, terwijl voor de kokerbouw soortspecifieke keuzes gelden. Blad afkomstig uit vennen met een hoge pH wordt vaker geconsumeerd. Deze bevindingen bieden waardevolle inzichten voor habitatbeheer en herintroductie van de bedreigde brede geelgerande waterroofkever.

Lees [hier](#) het bericht.

Maak kennis met zeven projecten die subsidie ontvingen voor de aanleg van bijenlandschappen

Dit voorjaar konden organisaties subsidie aanvragen voor een bijenlandschap. Deze subsidie komt vanuit het programma LIFE IP All4Biodiversity, met cofinanciering vanuit de Nationale Bijenstrategie. Inmiddels zijn de zeven organisaties die subsidie krijgen bekend. Wie zijn ze en wat gaan ze doen?

Lees [hier](#) het bericht.

Levende doden #25: Europese rivierkreeft

Elke twee weken portretteert Sander Turnhout een plant- of diersoort waarvoor 'het lot van de dodo' dreigt. Nu: de Europese rivierkreeft, die wordt verdrongen door zijn Amerikaanse soortgenoot. Een 'invasieve exoot' heet dat dan,

maar het is de mens zelf die de vijand binnenhaalt.

Lees [hier](#) het bericht.

Exotische landplatwormen rukken op in Europa

Er zijn steeds meer, en steeds meer soorten, invasieve landplatwormen in Europa. Dat is een probleem, want ze eten vaak regenwormen en zijn daardoor behoorlijk schadelijk. Nederland speelt mogelijk een belangrijke rol als doorvoerland.

Lees [hier](#) het bericht.

Vangsten en bijvangsten bij het stropen

Stropen of smeren is een manier om nachtvlinders te zien te krijgen, die je normaal in het donker niet ziet. Ze komen af op een erg zoet mengsel van suiker, stroop en allerlei toevoegingen, die je in kleine hoeveelheid op bomen smeert, en drinken ervan met hun lange roltong. Smeren levert niet alleen vlinders op, maar er zijn veel andere dieren die ook gek zijn op die zoetheid.

Lees [hier](#) het bericht.

Gaffelwaterjuffer rukt verder op

De gaffelwaterjuffer is een relatieve nieuwkomer in Nederland en hij breidt zich gestaag naar het noorden uit. In 2007 heeft hij zich in Nederland gevestigd, maar hij heeft nu al Vlieland bereikt. Binnen Nederland zien we grote verschillen in hoe algemeen de gaffelwaterjuffer is en dat illustreert hoe zo'n verschuiving in verspreidingsgebied gaat.

Lees [hier](#) het bericht.

Een nieuwe lichtmot in Nederland

Wanneer je naar Zuid-Limburg gaat om naar nachtvlinders te kijken, is het altijd spannend wat je tegen gaat komen. Door de zuidelijke ligging en het heuvellandschap met bijzondere flora is de kans dat je een speciale soort tegenkomt vrij groot. Dit gebied heeft dan ook een grote aantrekkingskracht op vlinderliefhebbers, zowel voor dag- als nachtvlinders.

Lees [hier](#) het bericht.

'Bed and breakfasts' voor bijen? Bekijk de nieuwe bijendiversiteitskaart

Er is een nieuwe kaart 'Bijendiversiteit' op de Atlas Leefomgeving. Hoe donkerder een gebied kleurt, hoe gunstiger het gebied is voor bijen om te leven en hoe meer bijensoorten er naar verwachting voorkomen. Dit is berekend met waarnemingen en aannames over landgebruik, vegetatie en het weer. Leon Marshall, onderzoeker bij Naturalis, legt de kaart uit.

Lees [hier](#) het bericht.

Nieuwe tool maakt kansen zichtbaar voor akkerbouwer en biodiversiteit

Hoe kunnen we akkerbouw natuurinclusiever maken? Vanuit deze vraag is de Kansentabel natuurinclusieve akkerbouw ontwikkeld. Dit is een praktische en interactieve tool die akkerbouwers en gebiedsorganisaties inzicht geeft in de effecten van landbouwmaatregelen op vijftien soortgroepen die op de akkers voorkomen. Van vlinders, bijen en akkervogels tot spinnen, kevers en regenwormen.

Lees [hier](#) het bericht.

Zwarte klokjeswants duikt na decennia op op Vliegbasis Deelen

De zwarte klokjeswants (*Strongylocoris steganoides*), een van de zeldzaamste blindwantsen van Nederland, is in mei 2025 ontdekt op Vliegbasis Deelen. Op deze militaire locatie werd tijdens een veldbezoek een vitale populatie aangetroffen. Een bijzondere vondst, want de soort was al bijna dertig jaar niet meer in Nederland waargenomen.

Lees [hier](#) het bericht.

Marmerkreeft bedreigt planten en dieren in vennen bij Nijmegen, libellentellers gezocht

In 2018 dook de marmerkreeft (*Procambarus virginalis*) op in de Overasseltse en Hatertse Vennen, nabij Nijmegen. In dit unieke natuurgebied komen talloze zeldzame libellen, amfibieën en andere diersoorten voor. Sindsdien hebben de rivierkreeften zich over veel vennen verspreid. We proberen hun impact op inheemse soorten in kaart te brengen en kunnen daar hulp bij gebruiken, vooral bij het tellen van libellen.

Lees [hier](#) het bericht.

[top](#)

Nederlandse Faunistische Mededelingen 65

Nederlandse Faunistische Mededelingen (NFM) verschijnt vanaf 2024 alleen nog online. Begin juli zijn onderstaande nieuwe artikelen op [Natuurtijdschriften.nl](#) gepubliceerd. Hier zijn ook alle oudere NFM-artikelen te vinden, samen met nog veel meer interessante tijdschriften over de

Nederlandse natuur.

Als je een notificatie wil ontvangen bij de publicatie van een nieuw NFM-artikel, kun je je [hier](#) aanmelden.

In nummer 65 worden weer diverse nieuwe soorten en andere wetenswaardigheden over de Nederlandse fauna gepubliceerd. Daaronder twee keversoorten, een exotische zeepissebed en een sprinkhaan nieuw voor Nederland plus een sleutel tot de larven van de Nederlandse dansmuggen (Chironomidae) van het genus *Paratanytarsus*.

De artikelen zijn via onderstaande links te lezen en/of te downloaden.

Inhoud

1-2	Eerste waarneming van de slanke groenvleugel <i>Aiolopus thalassinus</i> in Nederland (Orthoptera) - S. van Leeuwen, K. Greidanus & N. Nauta
5-10	Eerste melding van de knotshoutkever <i>Bothrideres bipunctatus</i> in Nederland (Coleoptera: Bothrideridae) - W. Heesters & K. Verhoogt
11-15	Ipidia binotata, een nieuwe glanskever voor Nederland (Coleoptera: Nitidulidae) - W. Heesters
17-18	Een nieuwe exotische zeepissebed in Nederland: <i>Paranthura japonica</i> (Crustacea: Isopoda) - M.A. Faasse
19-29	Identification key to the larvae of Dutch <i>Paratanytarsus</i> (Diptera: Chironomidae) - H.P.J.J. Cuppen, D. Tempelman & M. van Wieringen

[top](#)

Branchiopoda van zoete en zwak brakke oppervlaktewateren in Nederland

In de serie "Determinatietabellen voor planktonorganismen" is het tweede deel verschenen. Eerder werd "Zoöplankton van zoete en zwak brakke oppervlaktewateren in Nederland" gepubliceerd.

Kieuwpootkreeften (Branchiopoda) zijn een klasse binnen de geleedpotigen (phylum Arthropoda). Het zijn kreeftachtigen en behoren tot het subphylum Crustacea. De kieuwpootkreeften worden wel verdeeld in de grote kieuwpootkreeften en de watervlooien (Cladocera). Zes soorten watervlooien komen uitsluitend in zee en brakke wateren voor.

De grote kieuwpootkreeften komen voornamelijk in tijdelijke oppervlaktewateren voor en kunnen ook tot de macrofauna gerekend worden. De watervlooien zijn een belangrijk onderdeel van het plankton van zoete en zwak brakke oppervlaktewateren. Zij begrazen het fytoplankton en vormen het voedsel voor (jonge) vis en zijn van groot belang in het aquatisch ecosysteem.

Er zijn 126 soorten in Nederland aanwezig en nog regelmatig worden nieuwe soorten ontdekt. Sinds de vorige Nederlandse tabel uit 1981 zijn er tevens diverse taxonomische veranderingen waarvoor de namen in deze tabel zijn aangepast.

De tabel is gratis te downloaden van [Natuurtijdschriften.nl](#).

Soesbergen, M. 2025

Kieuwpootkreeften (Branchiopoda) van zoete en zwak brakke oppervlaktewateren in Nederland
Determinatietabellen voor planktonorganismen 2. [Natuurtijdschriften.nl](#), 54 pp.

[top](#)

Handboek Motten

Verwacht in november 2025.

Deze tweedelige set is het allereerste standaardwerk over microvlinders, de kleinste en vaak over het hoofd geziene vlinders, in Nederland en België. Met ruim 1670 soorten, waarvan tien talen soorten die hierin voor het eerst beschreven en in beeld gebracht worden, biedt het een ongeëvenaard overzicht van deze fascinerende groep.

Handboek Moten bevat veel unieke en gedetailleerde foto's van vlinders, rupsen en vraatsporen. Alle gegevens over herkenning, vliegtijd, levenswijze en verspreiding zijn volledig herzien. De informatie is gebaseerd op jarenlang onderzoek, veldwerk en kweek in een natuurlijke omgeving.

Dit rijk geïllustreerde en diepgravende werk is het meest volledige en actuele naslagwerk dat ooit in West-Europa is verschenen. Voor natuurliefhebbers, biologen, fotografen en iedereen met oog voor detail in de natuur.

- Determinatie van microvlinders in Nederland en België
- Met meer dan 2600 foto's van vlinders, rupsen en vraatsporen
- Schat aan nieuwe kennis over rupsen en levenswijzen

Muus, T. 2025
Handboek Motten. Microvlinders van Nederland en België. Deel 1 en 2
KNNV Uitgeverij, ca. 900 pp.

[top](#)

Insect Conservation

De diversiteit aan theoretische thema's en praktische componenten die bijdragen aan de moderne insectenbescherming blijft toenemen, samen met het besef dat insecten vele aspecten van het menselijk welzijn beïnvloeden. Sommige van deze onderwerpen ontwikkelen zich snel tot integrale onderdelen van insectenbeheer of herstelplannen; andere worden afgedaan als irrelevant of onbelangrijk, ook al zijn ze fundamenteel belangrijk voor fundamenteel biologisch begrip.

Dit boek bevat commentaar op een breed scala aan onderwerpen die eerder werden behandeld in korte redactionele artikelen in het Journal of Insect Conservation, en die hier opnieuw worden besproken om hun bredere relevantie te beoordelen, uit te breiden en te actualiseren, en om de vooruitgang in de waardering van de betekenis en behoeften van insecten te demonstreren.

Het boek is bedoeld voor studenten en natuurbeheerders, maar ook voor een breder publiek dat op zoek is naar informatie over hoe insectenbescherming werkt en hoe een aantal hedendaagse problemen kunnen worden aangepakt.

Inhoud

1. Introducing Insect Conservation
2. Some fundamentals
3. Public support and understanding
4. Alien species: Contrasting implications
5. Essentials or distractions?
6. Regulation, understanding and policy
7. Gaining experience and community support
8. Ways forward?
9. Integration: A positive future for insects?

New, T.R. 2025
Insect Conservation. Developing a practical perspective
Springer Nature, 200 pp.

[top](#)

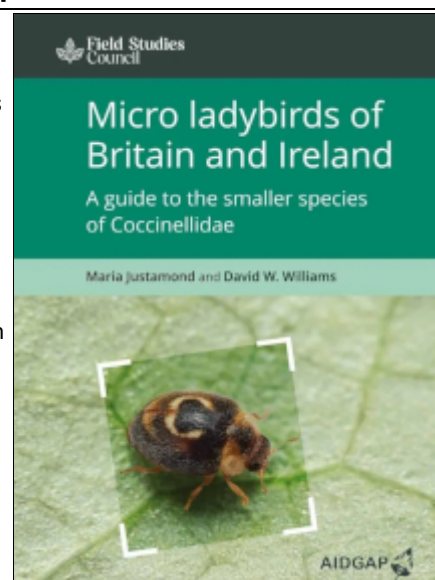
Micro ladybirds of Britain and Ireland. A guide to the smaller species of Coccinellidae

Met ongeveer 50 inheemse soorten voor Groot-Brittannië en Ierland behoren de lieveheersbeestjes (Coleoptera: Coccinellidae) tot de bekendste inheemse insecten. Ongeveer de helft hiervan zijn 'macro'-lieveheersbeestjes, maar er is nog een andere helft binnen de familie, die over het algemeen kleiner en veel minder bekend en bestudeerd is: de 'micro'-lieveheersbeestjes.

Deze identificatiegids biedt rijk geïllustreerde soortenbeschrijvingen die de karakteristieke kenmerken van alle soorten laten zien. Extra platen focussen op de belangrijke kenmerken en vergelijken gelijkende soorten.

Met behulp van deze gids kan bijna elke soort worden geïdentificeerd aan de hand van levende lieveheersbeestjes in het veld. Het enige wat nodig is, is een 10x-lens, waarmee de meeste belangrijke structurele kenmerken kunnen worden beoordeeld.

Justamond, M. & D.W. Williams 2025
Micro Ladybirds of Britain and Ireland A guide to the smaller species of Coccinellidae
Field Studies Council AIDGAP Guides, 84 pp.

Field Guide to the Grasshoppers of Great Britain and Ireland

Een prachtig geïllustreerde gids voor de identificatie van alle Britse Orthoptera.

Sprinkhanen vallen op door hun gigantische sprongen, felle kleuren en zang. Er is nooit een beter moment geweest om deze insecten te gaan bestuderen: de afgelopen decennia zijn sommige soorten in aantal afgenomen, andere hebben hun verspreidingsgebied uitgebreid en er zijn diverse nieuwe soorten ontdekt.

Deze gids maakt het mogelijk alle ongeveer 80 soorten van de Britse Eilanden te identificeren. Een boeiende inleiding legt uit waarom Orthoptera zo intrigerend en de moeite waard zijn om te bestuderen, en hoe de zoektocht naar deze insecten je naar bijzondere plekken kan brengen. De geïllustreerde 'At-a-glance'-gids en legenda van de ordes vormen een nuttig startpunt om de identificatieproces te beginnen. Ze leiden naar de belangrijkste soortenbeschrijvingen, inclusief details over onderscheidende kenmerken, levenscyclus en leefgebied, tips om vergelijkbare soorten te onderscheiden, verspreidingskaarten, sonogrammen en QR-codes die linken naar geluidsopnames.

De tekst wordt tot leven gebracht met illustraties van Richard Lewington, naast vele foto's van de insecten in hun karakteristieke leefgebieden.

Sutton, P., B. Beckmann & R. Lewington 2026

Field Guide to the Grasshoppers of Great Britain and Ireland. Grasshoppers, Crickets, Earwigs, Cockroaches, Stick-Insects and Mantids

Bloomsbury Wildlife Guides, 304 pp.

Oostelijke stroming brengt nieuwe nachtvlinders

In het Lauwersmeer wordt door Gerrit Tuinstra sinds 2004 onderzoek gedaan naar het voorkomen van nachtvlinders. In 2024 trof hij twee soorten aan die nog niet eerder in Nederland waren gezien: de donkere stofuil *Athetis lepigone* en de kleine wilgenuil *Nycteola asiatica*. Beide werden op licht gevangen: de donkere stofuil op 6 september en de kleine wilgenuil opmerkelijk genoeg de volgende dag. Van de kleine wilgenuil werd op 18 oktober van hetzelfde jaar nog een exemplaar op licht gevangen.

De kleine wilgenuil werd in 2008 al als nieuw voor Nederland gemeld, maar uit genitaalonderzoek bleek dat het de variabele eikenuil *Nycteola revayana* betrof. Dit keer is het genitaal van het eerste gevangen vrouwtje wel onderzocht. Beide soorten zijn in Noord-West Europa migranten en werden gevangen in een periode met een oostelijke stroming.

Bronnen:

Tuinstra, G. 2025

Athetis lepigone (Lepidoptera: Noctuidae) nieuw voor Nederland en *Nycteola asiatica* (Lepidoptera: Nolidae) nu tóch in Nederland

Entomologische Berichten 85 (3): 90-100

Foto: Gerrit Tuinstra.

Gooise heidevelden van wereldbelang voor bandpalpmotten

In het vakblad Entomologische Berichten is een overzicht verschenen met de nieuwste inzichten over de bandpalpmotten van Nederland. Het is in meerdere opzichten een opmerkelijke publicatie. Zo schreef Hans Huisman, de eerste auteur, dit artikel als honderdjarige!

Voor Nederland zijn negen soorten bandpalpmotten gemeld. Het voorkomen van de vale bandpalpmot *Aproaerema cinctella* en de verfbrembandpalpmot *A. vinella* kon echter niet worden bevestigd. Daarmee komt het aantal uit Nederland bekende soorten op zeven. Drie uitgestorven gewaande soorten de kleine bandpalpmot *A. captivella*, de kruipbrembandpalpmot *A. suecicella* en de stekelbrembandpalpmot *A. albipalpella* zijn onlangs

herontdekt op de heide bij Hilversum.

Met name de kruipbrembandpalpmot en de stekelbrembandpalpmot zijn wereldwijd erg zeldzaam. Van de laatste werd zelfs vermoed dat de soort wereldwijd uitgestorven was. Mogelijk zijn de populaties in het Gooi de laatste vitale populaties van deze vlindersoorten wereldwijd.

Bron:

Huisman, K.J. & T.S.T. Muus 2025
De bandpalpmotten Aproaerema van Nederland (Lepidoptera: Gelechiidae)
Entomologische Berichten 85 (3): 101-110

Foto: Tymo Muus.

[top](#)

Agenda t/m oktober 2025

16 augustus	Molluskenexcursie Schone Grub	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
16 augustus	Verenigingsdag	Nederlandse Malacologische Vereniging
18-24 augustus	BijZomerkamp Veluwe	Jongeren in de Natuur
22 augustus	Wantsenexcursie Bemelerberg	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
22 augustus	Nachtvlindernacht Millingerwaard	Flora & Faunawerkgroep Gelderse Poort
23 augustus	Middag- en avondvlinderexcursies Makkumersúdwaard	Vlinderwerkgroep Friesland
30 augustus	Molluskenexcursie Biesbosch	Nederlandse Malacologische Vereniging
5 september	Wantsenexcursie Slenk Meinweg	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
5-7 september	Weekendexcursie Sektie Everts	Nederlandse Entomologische Vereniging
5-7 september	Festival	This side of paradise
6 september	Mierenexcursie Gorssel	Nederlandse Entomologische Vereniging
15 september	Werkavond mollusken determineren	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
20 september	Verenigingsdag	Nederlandse Malacologische Vereniging
3-5 oktober	Waterbeestjeskaderkamp	NJN
4-5 oktober	Excursieweekend Molluskenstudiegroep Limburg & Nederlandse Malacologische Vereniging	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
13 oktober	Werkavond mollusken determineren	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
18 oktober	Verenigingsdag	Nederlandse Malacologische Vereniging

[top](#)

Van de redactie

Dit het achtenzeventigste nummer van *Tentakel*, de digitale nieuwsbrief over ongewervelde dieren. Deze nieuwsbrief verschijnt onregelmatig naast het magazine Insecten.

In de nieuwsbrief is plaats voor allerlei korte berichten die het onderzoek aan ongewervelden in Nederland aangaan: berichten van het EIS-bureau, oproepen, bijzondere en fenologische waarnemingen, aankondiging van rapporten en boeken en een activiteitenagenda. Ook al uw bijdragen zijn welkom. U kunt deze sturen naar eis@naturalis.nl.

De nieuwsbrief is opgezet als Internetpagina (in HTML) en kan in de meest gangbare e-mailprogramma's worden gelezen. Met de berichtopmaak/e-mailindeling ingesteld op (originele) HTML ziet u behalve tekst ook plaatjes en kunt u via de blauwe links eenvoudig alleen dat nieuws er uit pikken dat u interesseert. Mocht u problemen hebben met het instellen van het HTML-formaat in uw e-mailprogramma schroom dan niet en neem gerust contact op. Oude afleveringen zijn beschikbaar op kenniscentruminsecten.nl/tentakel/.

Mocht u geen belangstelling (meer) hebben voor deze nieuwsbrief: een retour-mailtje naar [dit adres](#) is voldoende om uw e-mailadres te verwijderen van deze mailinglist. Aanmelden op dit adres is vanzelfsprekend ook mogelijk.

U kunt onze nieuwtjes volgen door u aan te melden via onze pagina op [Facebook](#).

Tentakel niet ontvangen: check voor heraanmelding of reactie eerst even de spambox.

Ed Colijn

